

manipulation being created by the same author.

The execution of art work takes place in three different stages. At the first stage, a sculpture or an object are created using a combined technique. At the second stage, the piece of art is photographed, i.e., it is "transformed" into a raster record that is analyzed at the third stage using the computer processing through several programs.

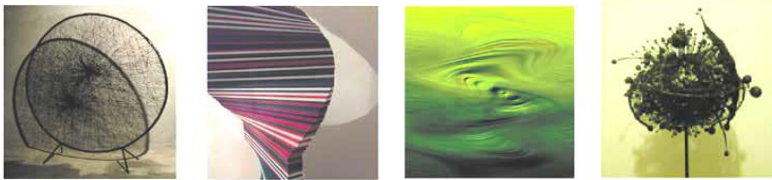

Fig. 1. Genesis cycle, entitled Cloning

Finally, the piece of art consists of two different parts, such as: the "original" and its "clone(s)". The clones are digitally prepared so as to be projected in two dimensions or printed onto the paper, canvas, foil, a metal or a wooden surface. The basis for the digital manipulation of raster records of original are the works exhibited as part of the mikroni (microns) and mutacije (mutations) cycles, as well as the most recent works created for the Cloning (cro. kloniranje) exhibition.

Веклич А.М.

Асистент

Корсінов Р.В.

Магістр

Кротова Т.Ф.

Доктор мистецтвознавства, професор

Пашкевич К.Л.

Доктор технічних наук, професор

Київський національний університет технологій та дизайну

ПІДХОДИ ДО ДИЗАЙНУ ОДЯГУ В КОНТЕКСТІ ЕТИЧНОЇ МОДИ

Модна індустрія входить до десятки найбільш шкідливих для навколишнього середовища виробництв. Щорічно виробляється 150 млрд. одиниць одягу. Тільки чверть його переробляється, хоча підлягає переробці 95% речей. В одному тільки Гонконгу, за даними на 2015 рік, щохвилини викидають 1400 футболок. На виробництво тканин всіх типів витрачається трильйон кубометрів води, 30

трильйонів кубічних літрів різних масл і 20 мільярдів тон хімікатів [1]. Наприклад, для виготовлення однієї пари джинсів потрібно 900 кубометрів води. Ще один негативний фактор впливу на водні ресурси – це скидання відходів від виробництва до водойм.

Крім того, аналіз сучасних темпів споживання одягу в світі показав, що переважну більшість населення захопив *fast fashion* – швидка мода, коли речі модні нетривалий час, мають малий "термін придатності" і "не живуть" довше одного сезону. Таким чином, часто доповнюють собою сміттєві купи на звалищах.

На тлі такого бездумного виробництва та споживання і виник напрямок "етична мода" або *sustainability fashion* [2]. В основу цього напрямку покладено: шанобливе ставлення до ручної праці та обдумане використання ресурсів природи, піклування як про здоров'я, так і про екологію. Все більше дизайнерів та брендів переорієнтовуються на еко-напрямок, проте метою етичної моди є не просто змусити всіх виробників дотримуватись еко-стандартів, а й скоротити виробництва до необхідного людству мінімуму [3]. Свідомі виробники роблять кроки, що дозволять скоротити витрати природних запасів: зменшують споживання енергії та води для обробки матеріалів, скорочують виробничі цикли. Свідомі ж покупці не женуться за гостро-модними речами і за їх кількістю у гардеробі, їхній вибір багато в чому зумовлений матеріалом, з якого виготовлено одяг. Нешкідливими вважаються природні матеріали, такі як вовна (враховуючи умови, в яких утримуються тварини), волокна рослинного походження (бавовна, льон, коноплі, листя бамбука, банана, ананаса тощо), за умови невикористання шкідливих барвників та відбілювачів. Інший варіант – перероблені залишки тканини, які просто викидаються на фабриках. Можна переробити залишки, надати їм друге життя. Позитивна ознака вироблення таких матеріалів в тому, що вони економлять електроенергію, воду та інші ресурси.

Актуальним сьогодні є виробництво одягу з того, що можна знайти в сміттєвому баку. Однією з найбільш "екофрендлі"-тканин вважається поліестер, сировиною для якого служать перероблені пластикові пляшки. Виготовленням одягу із перероблених відходів займається все більше знаменитих брендів, таких як Levi's, Marks&Spencer, Max Mara, H&M, Nike. Levi Strauss & Co випустив колекцію робіт з джинсової тканини, яка на 20% складається з перероблених пластикових відходів. На виготовлення однієї пари джинсів в середньому витрачається 8 пляшок [4]. Популярний в Україні бренд ZARA оголосив, що до 2025 року повністю перейде на використання екологічних матеріалів та долучився до збору та переробки непотрібного одягу [5]. Українські бренди також вносять свій вклад до скарбнички етичної моди. Наприклад, дизайнери бренду

MamanDanielyan створюють із уживаних речей текстильні вироби для дому, UliUlia шують з них сумки, куртки і спідниці, а Papinarubashka роблять креативні обкладинки для блокнотів; бренди RITO та AVOSKA випускають в'язані з ниток багаторазові сумки для покупок.

Модна система зав'язана на постійній зміні трендів, високих темпах виробництва і швидкому споживанні. При цьому, повний перехід на свідоме виробництво і споживання зараз здається нереальним, проте незабаром це буде "не питання вибору, а питання необхідності". В результаті проведеного аналізу було виділено низку факторів, які визначають приналежність конкретного одягу до етичної моди, а саме:

- походження матеріалу і поновлюваність ресурсів, з яких він виготовлений;
- процес перетворення цього матеріалу в тканину;
- умови, при яких люди працюють на фабриках з його виробництва і як цей процес впливає на навколишнє середовище;
- збільшений термін морального "нестаріння" матеріалу та виробу;
- виріб повинен мати кілька циклів життєдіяльності, або бути біологічно розщеплюваним.

Отже, в процесі дослідження було визначено фактори, дотримання яких є ключовим під час проектування та виготовлення одягу, що відповідає концепції етичної моди. Цей напрямок залишається актуальним для подальшого вивчення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сайт Інтернет-газета "Etcetera". Як правильно позбавлятися старого одягу? URL: <https://uk.etcetera.media/yak-pravilno-pozbavlyatisya-starogo-odyagu.html> (Дата звернення 14.07.2019).
2. Vets T., Navolska L., Pashkevich K. Analysis of sustainability and environmental friendliness concepts in the modern fashion industry. *Theory and practice of design. Technical aesthetics*, Issue 11, 2017. P. 18-31.
3. Сайт Радіо Свобода. Чи готові українці вдягатися за принципами "свідомої моди"? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/svoboda-v-detalyah-svidoma-moda/29579596.html> (Дата звернення 14.07.2019).
4. Сайт Hi-News.RU. Levi's почала шити джинси з пластикових відходів. URL: <https://hi-news.ru/technology/levis-nachala-shit-dzhinisy-iz-plastikovyx-otxodov.html> (Дата звернення 16.07.2019).
5. Сайт BURO. Zara планує перейти на екологічні тканини до 2025 року. URL: <https://www.buro247.ru/news/fashion/16-jul-2019-zara-ecology-fabrics-goal.html> (Дата звернення 17.07.2019).